

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben:
 Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felelős szerkesztő:
Dr. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

A protestánsok és a helyzet.

A képviselőválasztások előtt is, alatt is és után is némely körök abban dolgoztak és működtek, hogy a protestánsok létérdekeit, jogait és igazait a szabadelvű párthoz s ennek kormányához kössék, még pedig kizárólagosan!

Politikai és választási jelszó lett: a protestánsok öngyilkosságot követnek el, ha gróf Tisza Istvánt nem támogatják.

Hogy kik és mennyien álltak kötélnél, hogy minő részt vettek hitfeleim akár a Tisza-kormány támogatásában, akár a hamisan ugynevezett szabadelvű párt megbuktatásában: nem tudom, nem is kutatom. Azt szomorúan tapasztaltam, hogy a *protestáns püspökök nyilatkozatait korteszélokra használták* és bizonyos mérvű megtévesztési munkát próbáltak velük végezni. Hogy sikerült e, nem-e, nem tudom azt sem, de ezt sem kutatom.

Azt azonban tudom, hogy a protestánsok ügye nem volt kormánypárti ügy, — azt is tudom, hogy maga a megbukott kormány a protestáns jogok kiterjesztését meglevő jogokhoz viszonyítva, nem tette ugynevezett becsületbeli ügygyé s azt is tudom, hogy a volt kormánypárt a protestánsokkal szemben mindig devalvációt gyakorolt s a protestánsokat kijátszotta az ugynevezett nemzetiségi papokkal szemben. És a protestáns lelkipásztorokat annak a pártnak a támogatására hívták fel!

Pedig a protestánsoknak tisztában kellett és kell lenniök azzal, hogy jogaik s igazaik érvényesülése a korszellem követelménye volt eddig is és lesz ezután is.

Az 1848. XX. törvényzikket nem lehet a napirendről levenni. Hogy nem vették le, tartják az apró pénzszerű beváltások az egyes törvényekkel. Ez után is következnek ugyanazok az eljárások s ha gróf Tisza az egyes felekezetek s egyházak megkérdezése s a velük való tárgyalásba belement, ami ellen pedig máskor tiltakozott, elődjei pedig egyenesen perhorreskálták: ugyan ezt épen az 1848. XX. t. cz. alapján

minden kormányférfiúnak meg kell tennie, ha nyugodt lélekkel akar javaslatot készíteni.

Nem kormány-programm, nem párt programm, hanem a korszellem, a jog, az igazság és a törvény áll a protestánsok mellett.

Ez a magyar függetlenségi párt soha sem volt és nem is lesz ellensége, nem is lehet: a protestánsok jogainak s igazainak. Aki mást állít: hülyeséget hirdet s lebecsüli, megveti a protestánsok józan esztét!

(Sárospatak.)

Dr. Tüdös István.

Közgazdasági feladatok.

Irtá: dr. Legányi Gyula.

A multkor azt irtam, hogy Magyarország nagyon gyér népességű ország, ha eléri az osztrák népesség sűrűségét, akkor negyven milliányi lakossága lesz természeti kiségekben bővülő hazánknak. Hogy ezt a negyven milliányi lakosságot meg ne érjük, volt mindenkor kiváló törekvése Ausztriának s legujabban a hűtlen szabadelvű pártnak, de nem az osztrák szabadelvű pártnak, hanem a magyarnak, a mely harmincz éve kibérelte az országot és teljesen letarolta és kielte. Ha visszatudnók telepíteni azokat a magyarokat, a kiket a magyarországi osztrák párt harmincz éves uralkodása alatt kiűzött, akkor már ma is lehetne harmincz millió magyar, mert a statisztikai kimutatók szerint már huszonöt év leforgása alatt képes valamilyen nemzet megkészsereződni.

Sok olvasóm nagyrészt ösztökél s azt kiáltja, a jó sors óvjon meg bennünket ilyen nagy szaporaságtól, tizenkilencz millió sem tud itten megélni: A kínai mandarinok is így gondolkoznak. Az ilyen olvasó fejét megzavarta az iskola, megzavartak a forgalomban levő gazdasági elvek, amelyek azt tanítják, add el a németnek jól buzádat és cserebe végy tőle rongyot.

Sokan nem tudják, hogy az ország vagyonságának tényezője nem a pénz, hanem a nép és ennek munkája. Minél több a nép és minél többet termel, annál vagyonosabb az ország. Tényezője továbbá a termelés és fogyasztás egyenes aránya, azaz minél nagyobb a termelés, annál nagyobb kell lenni a fogyasztásnak is. Ha a termelés a fogyasztással visszas arányba kerül, akkor vége az ország boldogulásának és vagyonsodásának.

Az ország jólétének és gyarapodásának főitetele bizonyos sűrűségű népesség s ez is egyenes arányban áll, sűrűbb népességű ország vagyonosabb és ritkább népességű szegényebb, ami ugyan természetes, mert több

kéz többet tud termelni. Harmincz millió magyar többet termel, mint tizenkilencz millió. Nincsen tehát mit félni a megsza- porodástól.

Azt is említettem már egy alkalommal, hogy a közös vámterület barátait már nem szükséges kioktatni, mert szerencsére meg van már az önálló vámterület számára a többség. És hogy mégis visszatérek e tárgyhöz, teszem ezt eszmecsere ötletéből, amely Budapesten a magyar mérnök és építész egyesület egyetemes szakülésén világot látott. A szakülést folyó évi januárius hóban nyitották meg és februárius hóban folytatták. Ezen az ülésen Cserháti Jenő és Gálóssy Árpád értekezett és mind a kettő kimutatta, hogy a magyar gazdának sincsen oka idegenkedni az önálló vámterülettől és a közvetítő kereskedőnek még kevésbé. A külkereskedelmi forgalomból kimutatta, hogy tulajdonképpen nem Ausztria a mi ős és nyers terményeink fogyasztója, mert hiszen Ausztriának is jelentékeny mezőgazdasága van és hogy az osztrák közvetítő kereskedők csak átveszik ős és nyers terményeinket s a vámkülföldnek eladják. Nem Ausztria fogyasztja tehát azokat, a hasznot azonban zsebrevágja a magyar kereskedők rovására.

Az önálló gazdasági berendezkedés mellett tehát nem ők, de mi adjuk el terményeinket a vámkülföldnek s a kettős hasznot a mi gazdáink és kereskedőink vágják zsebre.

Kimutatta továbbá azt a tényt is, hogy ha az ipar és kereskedés föllendülésevel a kereset fokozódik és a lakosság száma növekedik, akkor a belfogyasztás is tetemesen emelkedik s akkor alig marad fölösleges terményünk a kivitelre.

És sohasem szabad elfelejteni, hogy haladó országban a jólét és vagyonsodás ma csak akkor van növekedőben, ha a termelés a fogyasztást tulszárnyalja, hanem akkor is, ha a fogyasztás és a termelés egyenlő. Ismétlem, haladó országban és oly termelés és fogyasztás mellett, amely magában foglalja az ős és az ipari termékeket egyaránt. Haladó ország ma még az iparúzó ország, így szabják meg a ma még forgalomban lévő gazdasági elvek, szóval így tanítja a katedrai bölcsesség. Lesz az még másképpen is! Valamikor beteljesedik Carey jóslata, hogy nem lesz mindig ilyen aránytalan nagy különbség az ős termény és az ipari termék között s akkor a mezőgazdasági államok becsülete megint nagyra nő.

De elhangzott e szakülés folyamán keletkezett vitában az a gépies ellenvetés, amit uton-utfélen, kaszinóban és kávéházban hallunk, hogy „a magyar ipar gyöngeségét nem a közös vámterület, hanem a szervezés és a termékeny agyvelő hítja okozza.” Azután pedig, hogy „a gazdasági élet műtanához minden avatatlan hozzászól, pedig annak törvényei sokkal szövevényesebbek, mint bármely legszövevényesebb

Báli toiletteket

legszebben tisztít
Hrabéczy Antal
 Széchenyi u. 42.

műszeré és emez avatatlan elvi jelentőségű változást ajánl a gazdasági életben, pedig ahhoz olyan tárgyitűdás kell, mint például a gőzgép szerkesztéséhez.* E kijelentést Ereky Károly tette.*)

Nézetem szerint minden ép agyvelő termékeny, így a vavgáé, földmívelő, mérnök és Ereky-é is, s minden egyvaló termékeny; ha nem ép. Az avatatlan vagy a műpártoló sokszor helyesebben gondolkodik, mint a szakértő, kivált ha amaz a fejlődés magasabb fokán áll. Az avatatlant kontárnak is hívják. Egy alkalommal hallottam, hogy a magyar kormány szabaddalmi hivatal feje egy kontár feltalálónak azt mondta különös, hogy mindig kontár talál föl újat.

En Ereky tételét megfordítom és azt mondom, hogy a magyar ipar gyöngeséget nem a szervezés és a termékeny agyvelő, hanem az önálló vámterület hívja okozza. Kinek van igaza? Tisza István szerint nekem, mert ő a többségi elvre helyezkedett. Magam ugyan nem, mert szerintem sokszor a kisebbségnek van igaza.

Ereky eszmemenete továbbá így hangzik: „Ha lett volna az utolsó félszázadban lángelméjű professzorunk, aki az ifjuság lelkeben a szövőipar (eredetében textil) szeretetét fel tudta volna élesíteni, akkor ma szövőiparunk (textil) olyan hatalmas volna mint Ausztriáé. Nemetsország, iparát a lángelmék tették nagygyá. Liebig, Martins, Mayer német professzorok többet lendítettek a német nép sorsán, mint Bismark. És Exuer bécsi tanár többet dolgozott az osztrák ipar érdekében, mint az utóbbi harmincz esztendő politikusi. Magyarország annyi gépészmérnököt nevel gőzgép szerkesztésre (eredetiben konstrukció), hogy egész Európát el lehetne velük látni, de nincs vezető lángelme, aki az ipart meg tudná kedveltetni a fiatal emberekkel.“

Mindig gyanus előttem, ha író vagy tudós sok idegen szóval tarkázza mondani valóját, mert mindig azt hiszem, bizonyítani akarja, hogy agyvelőben hiányt nem szenved.

Ereky fentebbi kijelentésére az a megjegyzésem, hogy több magyar közgazdasági író könyvében olvastam hasonló elvi kijelentéseket, tudnillik, hogy ipart csak úgy lehet teremteni, ha az iparoktatást fejlesztjük, ha kálitásokat rendezünk, iparmúzeumokat teremtünk, a külföldet bemutatjuk, inség munkát adunk, szóval állami segítséget nyújtunk s nem várunk mindent a kormánytól, hanem magán azaz társadalmi uton segítünk a honi iparon, például védőegyesület ujan.

Hát ez mind csak inséges munka. Már meg lett kísérvé. Két emberöltőn át talán, de csak talán célt érnek. De két emberöltő, azaz negyven év múlva Magyarországnak csak kiaszott csontváza maradna meg, mert mióta a hűtelen szabadelvű part uralkodik, már közel harmincz esztendőre, csak készpénzben fizetünk Ausztriának iparezikkek után évenként ezer millió koronát, ami harmincz év alatt harmincz ezer millió korona. Közvetítő díjakban ismét nagy összeget, a kereset és foglalkozás hívja miatt emberanyagban pedig százezret veszítünk, úgy hogy maholnap földmívelőnk, még kevésbé iparos munkásunk sem lesz, adót pedig többet fizetünk, mint az osztrák, német vagy francia, pedig ezek telje államban, mi pedig csonka állam: an lakunk. Műkedvelői „terméketlen agyvelőmmel“ teljes államnak nevezem a mezőgazdasággal és iparral foglalkozót, amely meg tud felelni a nagyhatalmi hóbortnak, csonkának pedig, amely csak mezőgazdasággal foglalkozik, mint Afrikának vagy Ázsiának őslakója és így még csak a nagyhatalmi hóbortnak sem tud eleget tenni.

A nagyhatalmi hóbortot azonban kevesebb költséggel is lehetne fönntartani, mindenki, akinek „agyveleje nem terméketlen“ tudna oly hadi szervezetet előállítani, amely nem kerülne évenként ezer millióba s az államot mégis jobban megvédené. Az osztrák terméketlen agyvelő szüleménye, a közös hadsereg s annak a vámkülföldről behozott porosz nyelvé mindig azzal az eredménynyel járt, hogy győzni nem, csak hátrálni tudott. Azt hiszem, hogy a porosz nyelv magyarországi uralma végnapjait éli.

Politikai híreink.

Budapest, február 22.

A mai értekezletek.

Tegnap a vezérő bizottság elkészítette az átmeneti kabinet kórsóját; a ravatalt majd delután a pártok értekezletei fogják felállítani, mert a pártok semmivel sem lesznek engedékenyebbek, mint egybegyűlt vezérei voltak. Kétségtelen, hogy az összes partok meg fogják erősíteni a vezérőbizottság álláspontját, mely abban kulminál, hogy mást, mint három havi indemnitást nem lehet az átmeneti kabinetnek engedélyezni. A függetlenségi párt értekezletén l sznek olyan hangok is, hogy az átmeneti kabinet eszméjét minden alku nélkül vissza kell utasítani, de a többség az ellenkező nézet felé hajlik és ratifikálni fogja a vezérő bizottság javaslatát. Mindenestre megnyugtató és alkotmányos szempontból eléggé fel nem becsülhető tény, hogy a válság sorsát nem egyesek, de nem is maga a korona, hanem a népképviselők összessége intézi.

Az átmeneti kabinet.

Az átmeneti kabinet sorsairánt Budapestben éppen ellenkező vélemények vannak forgalomban, mint amilyen Bécsben van. Egy ellenzéki politikus, aki igen közel áll a vezérőbizottság lehangadóbb tagjaihoz, következőképpen adja elő az ő értesüléseit, illetőleg nézetét:

— Az átmeneti kabinet Darányi Ignácczal, mint elnökkel kétszer huszonnégy óra alatt, talán már csütörtök estére is meglesz. Gróf Andrassy Gyula mindent el fog követni, hogy a királyt a pártok feltételei számára megnyerje, mert úgy ő, mint az egész többség már valósággal undorodnak a Tisza-kormány végnapjaitól. Nagy nyereséget látnak már abban, ha ez a szemérmetlenül nobilitáló és jutalmazó kormány valahára eltakarodik a helyéről.

A vasutasok kísérete.

Dobieczyk Sándor fejlődik ki a vasutasok kíséretévé. Most az *Uj Hírek* című esti ujság riasztgatja egy híreस्कével a derék debreczeni vasutasokat, hogy Dobieczyk mégis kinevezik Debr czenbe — üzletvezetőnek; Tolnay Kornélt pedig Budapestre a balparti üzletvezetőséghez helyeznék át. . . . Szegény Dobieczyk. Nem hagyják nyugodni! A csufos bukása után megteszik a vasutasok — kísértetének! A ssárnyaske rék edzett idegü katonái azonban nem hisznek a kísértetekben.

Márczius 15. nemzeti ünnep.

A függetlenségi pártban mozgalom indult meg, hogy márczius 15 ikét az idén nagy fénynyel ünnepeljék meg.

A nevezetes napon a képviselőház ülést nem tart. De ami a programmban a legnevezetesebb, Madarász József már a napokban javaslatot terjeszt a Ház elé, hogy a nemzeti ünnepek sorából töröltessék április 11-ike, márczius 15-ike pedig nemzeti ünnepnek deklaráltassék.

Főhercegek a főrendiházban.

A főrendiház kiigazított névlajstromát közli a hivatalos lap mai száma. A kiigazított névjegyzék szerint a főrendiházban az uralkodó család következő tagjai ülnek:

Fenséges osztrák estei Ferencz Ferdinánd Ur.

Fenséges Ottó Ferencz József Ur.

Fenséges Ferdinánd Károly Lajos Ur.

Fenséges Lajos Viktor Ur.

Fenséges József Ferdinánd Salvátor Ur.

Fenséges Péter Ferdinánd Salvátor Ur.

Fenséges Lipót Salvátor Ur.

Fenséges Ferencz Salvátor Ur.

Fenséges Lajos Salvátor Ur.

Fenséges Frigyes Ur.

Fenséges Károly István Ur.

Fenséges Jenő Ur.

Fenséges József Ur.

Fenséges József Agost Ur.

Fenséges Rainer Ur.

Országgyűlés.

— Budapest, február 22. —

A tegnapi mámor után ma jóformán színtelenül indult meg a képviselőház ülése. Háromnegyed tizenegy óra mult, amire annyira együtt volt a Ház, hogy Justh Gyula szükségesnek látta, hogy megnyissa a tanácskozást. Előbb nagy költözködés végezett. Tíz óra felé, a mikor még kevesen voltak a teremben, odament a régi helyéhez és felpakkolta ott a régi holmiját. Egy régi, ütött-kopott házszabályt, nagy csomó írópapirost, jegyzeteket, képviselőházi naplókat vitt magával az elhagyott fiókból az elnöki emelvény íróasztalába. A folyosón természetesen a változott viszonyokról volt szó, de erősen tárgyaltak az átmeneti kormány tervéről is. Ugy hallatszik, hogy gróf Andrassy Gyula csak holnap utazik Bécsbe, ahová valószínűleg a függetlenségi párt megtagadó válaszát viszi magával. A folyosón az ellenzéki képviselők nagy antipátiával beszéltek az elodázásról s igen könnyen megtörténhetik, hogy a függetlenségi párt még annyit sem ad meg, amennyit a vezérőbizottság kilátásba helyezett a szürke kormánynak: az indemnitást. Az ujonczok megszavazásáról pedig szó sincsen.

Az ülés különben az osztályok kisorsolásával kezdődött. Ez az unalmas processzus, amelynél Justh Gyula elnöknek Tassy Károly irodafőigazgató, Zboray Miklós és Szakács Zoltán országgyűlési képviselők jegyzők segítettek, egy óránál tovább tartott. A folytatása sem volt változatosabb: a bizottságokat és még három jegyzőt választottak. A névszerinti szavazás eredménye alapján a Ház bizottságai imigyen alakulnak meg.

* Lásd Magyar mérnök és építész egyesület heti értesítő 1905 7. szám 75 l. Az eredeti magyar hemzseg ilyen idegen kitételektől: mehánika, laikus, komplikált, mehánumus, proponál, peztiv, lokomotiv, még pedig valamennyien a fentebbi rövid idézetben. Az eredeti magyar szöveget magyarra fordítottam.

A bizottságok.

Gazdasági bizottság: gróf Bethlen István, Dániel László, Hegedűs Károly, Horváth Dezső, Malatinszky György, Molnár János, báró Nopcsa Elek, Nyegré László, Oberth Károly, Rátkay László, Salamon Géza.

Mentelmi bizottság: gróf Eszterházy Mihály, Gál Sándor, Hentaller Lajos, Hencz Károly, Hlatky Endre, Kálosi József, gróf Keglevich István, Kubik Béla, Olay Lajos, Pistóri Mór, Popovics Vazul István, Samassa János, Szatmári Mór, Szivák Imre, gróf Sztáray Sándor, Várady Károly, Vázsonyi Vilmos, Zboray Miklós.

Naplóbíró bizottság: Berzsenyi Jenő, Bittó Dénes, Bozóky Árpád, Csépan Géza, Csincsek Flórián, báró Dániel Tibor, Ferenczy Géza, Fogarassy Zsigmond, Geréb János, Gyárfás Endre, Györgypál Domokos, Héderváry Lehel, Hrabrovsky Guidó, Karácsonyi Sándor, Majthényi Ádám, Molecz Dani, Ráth Endre, Rudnay Sándor, Szász Zsombor, Szekcsák Ferencz, gróf Teleki Pál, Trauschenfels Emil, Trubinyi János, Uray Miklós, Világhy Gyula, gróf Zichy Miklós.

Összeférhetetlenségi állandó bizottság: Elnök: gróf Károlyi István. Helyettes elnök: Günther Antal. Tagok: gróf Andrassy Tivadar, Eötvös Károly, gróf Hadik János, Heinecz Hugó, Hellebronth Géza, Leszkay Gyula, Popovics Vazul István, Szentiványi Árpád, Zboray Miklós.

Jegyzőknek: gróf Esterházy Kálmán, Dedovics Györgyöt és Luby Gézát választották meg. Ssöts Pál tehát kibukott a jegyzői székéből.

Az egyetlen apró vita, amely ma délelőtt volt a Házban, annál a kérdésnél fejlődött ki, hogy az állandó igazoló bizottság megalakulása mikor történjék? Justh Gyula elnök azt indítványozta, hogy az igazoló-bizottság ma délután 4 órakor alakuljon meg.

Polónyi Géza ezt a házszabályok 28. pontjába ütköztetve mondja.

Justh Gyula: Neki van igaza, de az indítványát mégis visszavonja. Az igazoló-bizottság megalakulásának a kérdése egyelőre maradjon függőben.

A Ház ilyen módon el is fogadta az indítványt.

Tiszák tüntetnek.

A szavazás megkezdésénél a szabadelvűpárt *tüntetőleg kivonult* Tisza István vezetése alatt a tereméből. Csak vagy négyen maradtak a jobboldali padokon. Az ellenzék gunyos derűtséggel vette ezt a különös tüntetést, amelynek a magyarázata az, hogy a szabadelvűpárt jegyzőjelöltjét, Ssöts Pált, aki résztvett a november 18-iki ülés tisztikarában, elejtette, a többség a gróf Esterházy Kálmánra szavazott. — A szabadelvűpárt nem is vett részt a szavazásban.

Az ellenzéken jókedvűen nevettek azon a tehetetlen dühön, mely a mai ötletet termette.

— Uglátszik, a szabadelvűpárt ellenzékieskedése az lesz, hogy kivonulnak mindig az összecsapás elől! — mondta Molnár Jenő.

Érdekes különben, hogy a kivonult szabadelvűpártiak lassanként visszazalngóztak a terembe. Nem ültek le a helyükre, nem is szavaztak, hanem az ajtókból nézték, mi történik odabent? Hogy a kormányparti padok ne legyenek üresek, odatelepedt gróf Zichy Jenő, gróf Benyovszky Mihály, báró Kaas Ivor, Egrý Géla, Endrey Gyula, Kmetty Károly, Sümei Vilmos és mások és nevetve néztek át a — többségre. Megpróbálták, hogyan izlik az ellenzékét.

Vármegyénk és vidéke.

Főgondnok-választás Hajdunánáson. A hajdunánási nagy ev. ref. egyház régi főgondnokának, Kállay Imrének elhunytával megüresedett főgondnoki diszes állást f. hó 28-án fogja választás útján betölteni. Egyhangú választásra van kilátás. A köztisztelt *Csohány* László polgármestert választják meg főgondnoknak, a ki jelenleg is vezeti az egyház ügyeit.

Kigyulladt nádas. Székelyhídiól írják, hogy tegnap éjjel Székelyhid és Asszonyvásár között a vonat szikrájától kigyulladt a vasuti töltés mellett elhúzódó nádas. A száraz anyagot hirtelenséggel fogta meg a tűz — s gyorsan terjedt el nagy területen. A környék lakóinak félelmetesen szép látványosságban volt alkalmuk gyönyörködni. A tűz eltartott a késő reggeli órákig. Elpusztított egy sereg madarat s nagyon sok nyulat. A kár, tekintettel arra, hogy a nádas minden esztendőben ki szokták nádvagással használni, számbevehető.

Az új elnök első napja.

Február 22.

Minden érdeklődés még ma is Justh Gyula felé száll. Nem csoda, hiszen függetlenségi ember még nem ült az elnöki székben. Justh Gyula, amint azt ma egy képviselőtársának elmondotta, ő bizony kissé feszélyezve érezte magát.

— Az első érzésem — mondotta — a nagy felelősség érzete volt. Nem kicsiség a magyar képviselőház elnökének lenni. Nagy felelősség, nagy munka vár itt az emberre; egyik előtt sem szoktam kitérni. Az elnöki pozíció azonban most különös fontossággal bír; egyrészt azért, mert nemrég épp e helyről idézték elő a parlamenti forradalmat, másrészt pedig azért, mert most új korszak köszönt ránk. Nem csoda hát, hogy érzem a nagy felelősség súlyát. A mi annak elviselésére erőt ad, az a körülmény, hogy képviselőtársaim bizalma oly impozánsan nyilatkozott meg irányomban. Mindenki azt mondja, hogy ilyen majoritást nem remélt. . . . Tegnap meg ma az üdvözlések nagy tömegét kaptam. Szóban, írásban, sürgöny útján fejezik ki barátaim és jóakaróim jó kívánságaikat. Öszintén megvallva, ez a nagy szimpátia megindít s örömmel tölt el. Természetesen, azt másképp nem viszonzhatom, csak úgy, hogy tisztemet a lehető legjobban igyekszem majd betölteni, amennyire erőm és elmém megengedi.

A Ház mai ülése előtt még sokan gratuláltak Justh Gyulának.

Színház.

Színházi hírek. Csütörtökön kerül színre Verdi 4 felvonásos operája a „Troubadour”. Az opera főbb szerepeit Sugár Aranka, Rományi Mária, Krémerné Lili, Ka-

racs Imre, Mezei Andor, Szilágyi Aladár és Virágháty Lajos játsszák.

Szombaton lesz a reprize Herczeg Ferencz 4 felvonásos életképének a „Gyurkovics lányok”-nak. A vendég T. Csige Bös-kén kívül az egész vigjátéki személyzet részt vesz a darabban.

Vasárnap lesz a premierje dr. Guthi Soma 3 felvonásos bohózatának a „Szaharai konzul”-nak.

Egyházak és iskolák.

Adomány az egyetemre. Dr. Endrey Gyula hódmezővásárhelyi országgyűlési képviselő 100 koronát adományozott a debreczeni egyetemre.

Protestáns estély. A hittanszaki önképző társulat — mint már említettük — folyó hó 26-án tartja XIV. protestáns estélyét fényes műsorral a bika-szálloda dísztermében. A fáradhatatlan rendezőség mindent elkövet, hogy az ezen estélyek által elért szép sikereit hasonlókkal gyarapítsa s hogy a város szépért s nemesért lelke-ülő művelt közönségét egy valóban magas színvonalon álló estély keretében szellemi s lelki gyönyörben részesítse. A nemes fáradozásnak már is meg van a maga méltán megérdemelt gyümölcse, a mennyiben a páholy és ülőhelyekre folytonosan történnek előjegyzések Csáthy Ferencz könyvkereskedésében s így a jótékony célú estély előre láthatólag fényesen sikerülni fog.

Új előfizetést nyitunk márczius 1-én 1 hónapra 1 koronával. Mindenki, aki lapunkat márczius 1-től járattal óhajtja, már mostantól ingyen kapja a lapot, s a fizetés csak 1-től kötelező, azonkívül ingyen adjuk, míg a készlet tart, a nagy tetszéssel fogadott Debreczeni Független Ujság naptárát is minden ujonan belépő előfizetőnknek. Jelentkezéseket elfogadunk a kiadóhivatalban Piacz utca 47-49. valamint 18. és 339. sz. telefonjainkon is.

UJDONSÁGOK.**Debreczen történetéből.**

[Szép előismerés Zoltai újabb könyvéről.]

Zoltai Lajos városi levéltáros a legfáradhatatlanabb kutatója a régi Debreczen történetének. Sok száz ívet írott már tele kutatásainak becses kincseivel. A maga erejéből több becses könyvet is adott ki. Legújabb művéről ilyen ritka szép előismeréssel emlékezik meg a *Budapesti Hirlap* bírálója. A debreczenieket érdekelheti az itt közölt érdekes közlemény:

A hatalmas, multjára és magyarságára büszke Debreczennel foglalkozik az a három füzet, mely szerzőjéül Zoltai Lajost vallja. A szerző, mint újságíró éveken át egyik disze volt a debreczeni zurnalisztikának. Újságíró tulajdonságai érvényesülnek mindennek fölött a három tanulmányában. Ezek teszik vonzóvá, érdekessé, élénkké munkáját. Zoltai később bevette magát a város közlevéltárába s tíz év óta olyan tevékenységet fejt ki, a mi ilyen hivatalban szinte példátlan. Itt fejlődött ki írói minőségének ama másik oldala; az adatok fáradhatatlan fölhalmozása. Az a meggyőződés, hogy a legcsekélyebb történelmi szalmaszálnak is értéke van. Le kell préselni mindent, mert hasznát lehet venni a maga helyén. Tementelen fáradság látszik meg e mun-

kában. Irójuk százezer levélből, ócska számok tömegéből olyan szerszámokból, a mit más fölhasználatlanul dobna félre, derekas épületet épít. Ha még egyszer megírják a Nemes Város történetét, alaposabban, mint Szűcs István és a fejlett történetírás tapasztalatainak teljes fölhasználásával, az új historikusnak a legértékesebb forrása: Zoltai munkái lesznek.

Debreczen török uralom végén: ez a három közül a legvaskosabb. A ki- nek csak egy csöpp történeti érzéke van, nyelvcséttintve olvassa már az első lap- jait is. Régi jegyzőkönyvek zamatos stil- usában — a debreczeni notáriusok finom stilszták voltak — adja elő, mi minden sarcot kellett fizetni török részre, sőt még a kuruczoknak is. (Vitéz Thökölyvel nem a legjobb lábon állott Debreczen.) A humor is megcsendül az elbeszélésben, hogy milyen leleményes tudott lenni a török az ajándékra való alkalmak kiesze- lésében. Zoltaitól tudjuk meg, mi a *nyar- galó, a patkópénz*. (A lovas törökök kap- ták, mikor valami ürügy alatt bejöttek a városba.) Ajándék járt a basának, ha ajánlólevelet adott a fényes portára in- duló követ atyánkfiainak, ajándék, ha szertelen követeléseiből leszeggett, ha a sarcotlatások ellen hozott védeleket elolvasni kegyeskedett és ha . . . de ki tudná felsorolni mindazt a temérdek ese- tet, mikor kénytelenségből ajándékokat küldött Debreczen bírójára. Aztán jött Baj- rámm ünnepe, mikor a mecset padlójára debreczeni gyékény, a basa asztalárs deb- reczeni élés került. — Egy esetről tud Zoltai, a mikor „Isten meglepette a debreczeniek sek fáradtságát (így írja az egykori Krónikás) és az *eb szájából a ragadt prédát* rész szeréut kivonta”. A jeles kajmekám visszaadatta a kegyetlen Juszuf basa által elharácsoló kincsek egy részét. Persze a vizsgálatot teljesítő Ka- pucsi basa „megdolgozása” sem csekély pénzbe került. Debreczen urai mindig értették a *jó szomszédság* ápolásának módját. A törökön kívül dénárral, kövér marhával halmozták el a basánál basább labancz-kapitányokat. Ibrányinak elég volt száz székér tövis, Horeczki kommandáns- nak élés, bor és puskapor kellett. Sport kanitánynak a kedvese beteg volt, termé- szetes, hogy Ecsedről Debreczenbe küldött déligyümölcsért meg medikusért.

Végül még egyet kell felemlitenünk. Zoltai könyvét nyelvészeink, elsősorban az új Nyelvtörténeti Szótár munkásainak a figyelmebe ajánljuk. A debreczeni nyelv- melyet Arany legméltóbbnak talált, hogy a magyar irodalmi nyelv gerinczét al- kossa, a debreczeni nyelv kezdeteit még eddig egy író sem dolgozta föl úgy, mint Zoltai Lajos. Ők haszonnal forgathatják, mások élvezettel. A könyv bolti ára 4 korona. Megrendelhető a Budapesti Hrl- lap kiadóhivatalában, mint a szerző többi munkája is. Debreczen. (Közgazdasági adatok.) 1904. Ára 60 fillér. — Debre- czen és vidékének urai 1200—1400 közt. Ára 60 fillér.

— **Tóth János háznagyról.** A képviselőház új háznagya tudvalevőleg dr. Tóth János, a mezőturi kitünő követ, a függetlenségi és 48-as párt igazgató-alelnöke lett, aki 15 év előtt Debreczen városánál is működött tb. aljegyzőként. Az 1890. évi tisztujtá-

son (szeptember hóban) pályázott a polgármesteri titkárságra is, de a vá- rosi közgyűlés vele szemben nagy többséggel Vecsey Imrét a mostani főjegyzőt választotta meg, akinek 111 szavazatával dr. Tóth János csak 39 szavazatot kapott. Az igazi tehetség azonban nem keseredett el a bukáson, amelyet a debreczeni közgyűlés ké- szített számára, hanem bucsut mon- dott a közigazgatási pályának és föl- lépett a mezőturi kerületben az 1901. évi általános választáson Kossuth- párti elvekkel. Tízszor annyi szótöbbs- séggel győzött ott, mint amennyivel Debreczenben elbukott. Azóta folyton a mezőturi kerületet képviseli, ahol legutóbb is egyhangulag választották meg, most pedig a képviselőház egyik legdiszesebb állását, a háznagyit nyerte el s most bizonyára hálásan gondol a városi képviselőtestület azon rövid- látó tagjaira, akik megbuktatták 1890- ben e tisztujtáson. Bizony itt aligha vihette volna feljebb, mint főjegyző- ségig.

— **Városi közgyűlés.** A február havi rendes közgyűlést a jövő hónap első napjain fogja összehívni Domahidy Elemér főispán.

— **Felolvasó est.** A róm. kath. főgymnásium dísztermében ma délután 5 órakor tartatik meg az ez évi második fel- olvasó est, a következő gazdag műsorral: 1. Wieniawski Souvenir de Moscou. Heged- dűn előadja: Darvas György ur. Zongorán kíséri: Erietz Ernő ur. 2. Egy fejezet az evésről. Irta és felolvassa: dr. K. Szalay Béla ur. 3. a) Bölcsődal. b) Magyar nép- ealok. Zenekíséret mellett éneklő: Szilágyi Margit urleány. 4. Humor és guny a nők észjárásában. Irta: Mihalovits Jenő ur. Fel- olvassa: dr. Kenyeres Elek ur. 5. Mozart W. A. vonósnégyes (XV. sz.) B-dur a) Allegro vivace; b) Menuetto; c) Adagio; d) Al- legro assai. Előadja: I. hegedű: Piri- bauer Ferencz, II. hegedű: Bartók Ferencz, violán: Altmann Hugó, violoncellón: Alber József urak. Az estélyre jegyek válhatók Mihalovits Jenő gyógyszerárán.

— **Az Olajütő rendezése.** Váro- sunk egyik elhanyagoltabb, minden- esetre a legrendezetlenebbül épült ré- sze az Olajütő, vagy a Kis Kassa. Összevisszaság, rendetlenség dolgában csak a téglavető telep vetélkedhetik vele. Az Olajütő területén is minden hatósági engedelem nélkül építkeztek a szegény emberek. Felfogtak egy-egy darabocská földet s azon minden terv és szabályszerű követelmény tekintet- bevétele nélkül gabalyintottak maguk- nak apró viskókat. Ez a terület is épen úgy a városé, mint a régi téglá- vető földje. Kimért, felkerített telkek- nek, se utcáknak nyoma sincs itt. A kisebb-nagyobb vityillók, házikók úgy vannak ott szétszórva, akár a fecske- fészkek az eresz alatt, vagy a vakon- dok-turások a megázott gyepek földön. A tanács már régóta foglalkozik az

Olajütő rendezésével. Hanem attól a gondolattól, hogy másfélszáz vagy két- száz szegény családot a jogtalanul el- foglalt közterület visszavételével haj- léktalanná tegyen, maga is visszaret- tent. Egyelőre tehát csak annyit kívánt cselekedni, hogy a házipénztár javára valamelyes jogelismerési díj fizetésére szorítsa Kis-Kassa lakosait. Így hozta meg azt a határozatát, amelylyel ki- vétel nélkül minden lakószoba után évi 2—2 korona jogelismerési díj fizeté- sére szólította fel őket. Azonban az Olajütő népe nem nyugszik meg eb- ben. Tulmagasnak tartják a szerintők legnagyobb részben 4—5 □ méter te- rületű lakószobákra felvetett jogelis- merési díjat, amely — úgy mondják — sehogysincs arányban ama viskó- beli lakásuk értékével. Ennélfogva dr. Varga Lajos ügyvéd útján felebbe- zéssel támadták meg az idézett taná- csi határozatot, amely — ezt is ők mondják — az Olajütőben uralkodó nem is ázsiai, hanem legsötétebb áfri- kai néger faluba való állapotokat inkább elodázza, mint megszünteti.

— **A Csarnok estélye** mint érte- sülünk: a kereskedelmi csarnok elmaradt estélyét és hangversenyét a jövő hó 4-dikén fogja megtartani.

— **A debreczeni tornaegyesület** 1905. évi február 26 án, vas rnap délután 3 órakor, az Arany Bika szálló kisebbik ét- termében évi közgyűlést tart. Targysor: 1. Évi jelentés. 2. Számadások. 3. Költségelő- irányzat. 4. Esetleges indítványok, melyek két nappal előbb bejelentetnek. 5. Tisztujtás. E gyűlésre az összes tagokat tisztelettel meghívja. Debreczen, 1905. február 21. Az elnökség. Értesítés. A ternaórák mostantól kezdve hétfőn, szerdán és szombaton esti 6—8 óráig tartatnak Strifler Ferencz új művezetők vezetésé alatt. Egyleti új jelvé- nyek a csarnokban és Lőkovic Artur ék- szerésznél 1 kor. 60 fillérért kaphatók.

— **Csiky Lajos amerikai útja.** A debreczeni egyetem javára Amerikában felolvasásokat rendez Csiky Lajos ev. ref. theologiai tanár. Csiky, mint hall- juk, a jövő hó 8-án indul utra és az a terve, hogy Amerika nagyobb váro- saiban felolvasásokat és azzal kapcsolo- sítva gyűjtést rendez a debreczeni egyetem javára.

— **Pénztárátvétel.** Máthé Miklós városi pénztárnok betegsége folytán a pénz- tárt bizottságilag adták át helyettesének, egyuttal pedig pénztárvizsgálatot is tartottak.

— **A pallag-sámsoni vasut.** A minap jelentettük, hogy a kereskedelemügyi miniszter márczius 6—9 napjaira kitűzte a debreczen-balkány nagyállói vasuti köziga- zatási bejárását. Tegnap utólagosan tudatta Debreczennel és a többi érdekeltséggel a mi- niszter, hogy egyidejűleg a Pallag—Sámson között tervezett keskeny vágányu vasut köz- igazatási bejárását is megtartják.

— **Az egyetem javára.** A kolle- giumi ifjuság hódmezővásárhelyi kirándulása (az erkölcsi nagy és maradandó sikerektől eltekintve!) másfélszáz korona tiszta jöve- delmet hozott az egyetem javára.

Az összes téli árukat, gyap- juszövet, parketek

Vége a Télnek

Női- és gyermek kabátokat bámulatos olcsón kiárulják

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI czég.

— **Trachoma az árvaházban?** A tanítói árvaházban fellépett trachomára vonatkozó hírünkre illetékes helyről azon értesítést vettük, hogy az árvaházban e hó 19-én tartott dr. Somogyi Zoltán orvos ur által megejtett szemvizsgálat jó eredményű volt. Van két-három Hódmezővásárhelyről átjött árva gyógykezelés alatt, de ezek már gyógyuló-félben vannak s nem ragályosak.

— **Meghaltak:** Rózsa Albertné szül. Besenyei Zsuzsánna ev. ref. 65 éves, Nagy Ferencz ev. ref. 27 éves, Borsó Andrásné szül. Ecsedi Mária ev. ref. 61 éves, Kasza András ev. ref. 75 éves, Pap József ev. ref. 56 éves, özv. Szabó Sándorné szül. Nagy Juliánna ev. ref. 54 éves.

— **Nagyváradia az uri kocsis versenyen.** A debreczeni urikocsis egyesület tudvalevőleg elhatározta, hogy április 29-ikén és 30-dikán Debreczenben urikocsis versenyt rendez. Mint Nagyváradról értesülünk a debreczeni uri kocsis versenyen, épen mint a múlt esztendőben, az idén is többen vesznek részt Nagyváradról. A Vilmos huszárezred tisztjei közül a fogat tulajdonosok mind bejelentik nevezésüket s részt vesznek a versenyen a Fráter-, Szunyogh-, — Nadányi családok sportkedvelő tagjai.

— **Egy kis félreértés.** Szabolcska Mihály Temesvár nagyhirű költőpapja a hazai ipar pártolására irányuló buzgalmában tudvalevőleg egy osztrák szappan — magyar szappan című hangulatos költeményt írt a temesvári EMKE szappan-ról. Ezt a költeményt, melyet annak idején mi is közöltünk a temesvári szappangyár prospektusa utján azóta százezer példányban elterjesztette, sőt minden egyes DMKE szappan skatulyára rá nyomatta. Egy jámbor vidéki atyafi ezt úgy magyarázta, hogy a költő csinálja a szappant is. Ez tünik ki legalább egy minap a gyárhoz érkezett megrendelésből, mely így volt czimezve: *Hern Szabolcska Mihály, Neiche Seifenfabrik Temesvár.* Most még csak az hiányzik, hogy valaki más, a Krohn és társa czégtől költeményt rendeljen.

— **Olasz lókereskedők a vidéken.** Tegnap három olasz lókereskedő járt Nagyváradon, s érintkezésbe lépett a nagyváradai lókereskedőkkel. Az olasz kereskedők nagyobb mennyiségű lovat szándékoznak vásárolni, s magyarországi utjuk már részben eredményes is volt. Nyiregyháza és Debreczenben nagyobb transzport magyar lovat adtak fel, a melyet Fiumén át küldöttek Olaszországba. A kereskedők bejárják a nagyobb biharmegyei uradalmakat, ha jó fajmagyar lóra akadnak, azt tisztességes áron megveszik.

— **Nyugalmozott vasutasok bucsuztatása.** Lélekemelő ünnepélyt rendez a debreczeni máv. vonatkiszérő személyzete négy derék vasutas Korcsmáros Ferencz, Höflinger József, Gálík András és Szabó Antal nyugalomba vonult kartársaik tiszteletére f. hó 23-án este 9 órakor a nagy állomás éttermében; ezen ünnepélyre fentebb nevezettek barátait, tisztelőit az ünnepélyt rendező bizottság tisztelettel hívja meg.

— **Kereskedelmi alkalmazottakhoz.** A kereskedelmi alkalmazottak szakegyletének tagjait, valamint az érdeklődőket felkérjük, hogy a ma este 9 órakor, a Dréher-sörcsarnokban tartandó gyűlésünkön, tekintettel a fontos tárgyra, minél nagyobb számban megjelenjenek. Az előadások.

— **Szakértelem.** Két nagyobbacska fiu beszélget az utcán a református elemi iskolánál most folvó félévi vizsgálatokról. A beszélgetés lényege a következő:

— Voltak e már nálatok a vizitálók?
— Még nem!
— Nálunk ma volt két *nagy tiszteletű* ur, engem is megolvastattak.

— Hát tanító nem ment velük?
— Tanító? Minek?

— Hát, tudod, az én apám *lakatos* mester, aztán mikor fel akarja szabadítani az inasát, egy másik *lakatos* mester vizsgálja meg, hogy eleget tud-e az az inas a *lakatos* mesterségből?

— **Falk kefégyári munkások táncestélye.** Még 3 uap és eljött azon nap, mit számos szép leány és fiatal ember szivrepesve vár. Szombat este tartják a Falk kefégyári munkások szokásos évi táncestélyüket a Bika dísztermében, amely régen látott annyi mulató vendégsereget együtt. A rendezőség számtalan a gyár kebelén kívüli állók ígéretét is bírja, kik az estélyt megjelenésükkel megtisztelni és impozánsá tenni óhajtják. Az estély jótékony célját tekintve, hisszük, hogy az anyagi siker sem fog elmaradni.

— **Lopás.** Kupfer Ignác Bethlen utca 14. sz. a. lakó kereskedő 13 város utca 12. sz. a. petróleum-telepéről három darab hordót lopott el ismeretlen tettes. A rendőrség nyomozza.

— **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. Dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

— **Megérkeztek az ujtöltésű villany zseblámpák Mentze Henrik ujdonságok áruházába 1 drb 125, 2.—, 2.50 és 3.— frt. Utántöltés 60 kr.**

— **A Polgári takarékszövetkezet** hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Társas-élet.

Az öreg gazdákat, csavarintott bajuszu botos ispánokat most vizsgáztat Kazy méltóságos ur elnöklésével egy szakbizottság a pallagi gazdasági iskolában, hogy akik eddig oklevél nélkül művelték a magyar földet, virágoztatták bizodalmas uraik gazdaságát, mostantól oklevéllel végezzék széptisztöket, amelynek a legszebb koszoruja a kévébekötött buzakalász. Hogy most ezután az öreg gazda urak az oklevéllel kövérebb buzát termelnek-e? Alighisszük; hanem a vizsgálat során több humoros jelenetnek voltak a hősei. Nagyon jót nevetett a vizsgálóbizottság az egyik öreg uron, kitől kérdezték, hogy valami szakkönyvet tanulmányozott-e?

Az öreg ur nagy őszintén felelte: — Egyszer olvastam valami kalendáriumból gazdasági cikket; de az olyan számárság volt, hogy azonnal könyvet nem is fogtam a kezembe...

A bizottság nagyon természetesen átbocsátotta az őszinte öreg ispán urat, a ki gyakorlatilag, bizonyosan lelke a rábizott gazdaságnak.

A másik eset az Eröss Jakab, Magyar Király kávéházában történt és pedig jóval éjjel után...

Ujabb társaság löködött be a kávéházba. Ujságírók is keveredtek közéjük.

A világlátott, nagybajuszu Kacsari primás bandája volt a soros a kávéházban; de mivel későre járt az idő, vendéggyéren volt a kávéházban, a zenész fiuk pihentették a vonót; csak midőn az újabb társaság bevetődött a kávéházba, ekkor kezdtek stimulni. A czinczogsra Kacsari primás is előkerült valamelyik belső sarokból és meglátván az ujságírók l vegyes társa ágot, ilyen szókkal intette le a hegedüléstől a „szerszámát“ pengető bandát:

— Mit ákártok? ... Tan protekcióirt akartok hegedilni? ...

Az észhez kapott bandisták bús lemondással rakták a tokba a szerszámot és ezen az éjszaka több zene nem hallatszott az Eröss Jakab kávéházában.

Mi az ujság?

[Február 22.]

— **A Szózat és az altábornagy.** A Nagyvárad írja: A gimnazisták minapj matinéján fölöttébb sajnálatos és kínos incidens történt. A műsornak volt egy érdekes, vonzó száma: Kerner és Heródek híres melodramáját a Magyar dalt adták elő, mely nemrégiben diadalmasan járta meg az országot. A magyar muzsika megzenésített története ez, tö ténst, amit sziveldobogató melódiákban van megírva. A gyönyörű dal előadása alatt, mikor a Szózat fenséges akkordjai fel csendültek, a fényes, diszes közönség felemelkedett és állva hallgatta meg a magyarok fohását, főpapok, előkelő urak, fényes urasszonyok egyszerre pattantak fel s a közönség sorában felemelkedett Sternsberger Mór altábornagy is. Fölemelkedett és a másik pillanatban a közönség sorain végighaladva, eltávozott a teremből, ahol a szózat imádságos melódiái szárnyaltak. A generális ur távozása érthető megdöbbenést, zavart, s feltűnést okozott s a matiné közönsége csodálkozással beszélt a tüntetésről. Ez a sajnálatos eset is csak arra szolgál, hogy megerősítse a függetlenségi párt álláspontját a katonai kérdésekben. Amig ilyen szellem van a hadseregben, nem szabad engedni a követelésekből, s a hatalmas, a győzelms ellenzéknek minden erejével sikra kell szállania, hogy a magyar nemzet jogos kivánságai a hadseregbe nézve teljesüljenek.

— **Négyszeres halálos ítélet.** Belgrádból írják: A mult hónapok egyikén történt, hogy a szerbországi Palánkán a gazdag Matics Iliát és feleségét, valamint ezek szolgáját éjnek idején meggyilkolták és kirabolták. A csendőrség elfogta a rablógyilkosokat, a kik fölött a szendrői törvényszék már ítéletet is mondott. Négyet közülök, névszerint Arangyelovics Szretent, Avranovics Györgyöt, Nikolics Zsivot és Avranovics Andrást *halálra ítélte*, míg Avranovics Milovánt, aki még kiskoru, 20 évi fegyházra, ugyancsak Cuika Zorkás, aki jelen volt a gyilkoságnál, abban azonban tetteleg részt nem vett, hasonlókép husz évi súlyos fegyházra ítélte. A kivégzés már a napokban meg fog történni. A halálos ítélet Szerbiában nagyonlövés által történik. Az elítelt számára rendszeren egy domb oldalán sirt ásnak, az elé czölöpöt vernek és ehhez kötik a delikvenst. Négy csendőr vezényszóra három lépés távolságról intézi a lövést a bekötözött szemű elíteltre, aki a sirba bukik, ahol mindjárt el is föl-

delik. Miután a kivégzés a szabadban történik, rendszeren nagy néptömeg nézi végig. A palánkai házaspár gyilkosait egy helyen és egymásután fogják kivégezni.

Főispánból városatya. Szeged város polgársága tegnap törvényhatósági bizottsági taggá választotta Kállay Albertet, lemondott főispánját, a kit felmentése alkalmából tudvalevőleg titkos tanácsossá nevezett ki a király. Az új kegyelmes ur megválasztása a választó polgárok teljes egyetelmiségével folyt le, Százötvenhét szavazatból 154 voksot kapott Kállay.

TÁVIRATOK.

Az elszánt 48-as párt.

Budapest, február 22. A függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor értekezletet tartott, amely 10 órakor ért véget. **Kossuth** Ferencz elnökölt, aki referált az eddigi tárgyalások eredményéről. Csaknem valamennyi párt-tag jelen volt. **Kossuth** bejelentette, hogy az **Andrássy**-csoport nem akar tárgyalni sem az átmeneti kormány megalakításáról, amíg biztosítékot nem nyer arra, hogy az indennitást és az ujoncz-jutalékot meg nem kapja. Az elnök előterjesztéseire hozzájárultak **Holló Lajos**, **Bartha Miklós**, **Olay Lajos**, **Zichy Vladimir**, **Polónyi Géza**. Határozatot nem hoztak, de az a nézet domborodott ki, hogy az indennitást megadják 4 hónapra, azután követelik a választási reformot és csak azután szavazzák meg a rendes ujoncz-jutalékot. A párt elszántan várja a kormányválság megoldását.

Japán békefeltételei.

London, február 22. Az orosz-japán háború a Daily Mail és több londoni lap szerint a befejezéshez közeleg. Japán hajlandó a békére a következő feltételek alatt:

1. Oroszország visszaadja Mandzsuritát Kinának, amely köteles azt a nemzetközi kereskedelem számára megnyitni és jó igazgatásról gondoskodni.
2. Oroszország elősmeri Japán védnökségét Korea felett.
3. Port-Artur szabad kikötő lesz, de japán helyőrséggel.
4. Oroszország visszaadja Sahalin szigetét Japánnak.
5. Hadikár-pótlást és pedig két részletben.
6. Mindaddig, amíg a hadikár pótlást Oroszország meg nem fizeti, Japán megszállja Vladivosztokot.

Az angol lapok a béke közvetítőjének **Ferencz József** királyt tartják aki több levelet írt utóbb az orosz császárnak és tanácsolta neki, hogy a békét a saját érdekében kösse meg. E hirt a N. W. T. megczáfolja.

Az orosz forradalom.

Koppenháza, február 22. Az itteni udvarnál nagyon aggodnak az orosz császári családjáért. Az özvegy császárné

névtelen levélben figyelmeztették, hogy az egész császári családot halálra ítélte a forradalmi bizottság.

Varsó, február 22. Az összes iskolákat bezárták. A katonák még most sokszor leöldösnek ártatlan iskolás gyermekeket.

Gyújtogató rablógyilkosok.

[Áldozataikra petroliumot öntöttek.]

Nagypatak biharmegyei község lakosait tüzilárma riasztotta fel tegnapelőtt éjjel.

A tűz Blaszován György nevű odaváló lakos házában ütött ki s amikor észrevették, már az egész tetőzet lángban állt. A felriasztott lakosság, amint a tűzhöz ért, első sorban is az öreg Blaszován-házaspár megmentésére törekedett, de már akkor a háztetőről lehullott szalmaparaszttól lehetetlen volt a lakást megközelíteni. Hajnal felé, a mikor a tüzet eloltották, a 65 éves Blaszován Györgyöt összeégve, halva találták a szobában. A nép eleinte azt hitte, hogy az öreg házaspár a tűzvésznek esett áldozatul. Az előzetesen megtartott hatósági vizsgálaton is az a nézet uralkodott, hogy a tűz véletlen folytán a szobában tört ki s a két öreget a lassan terjedő füst fojtotta meg.

Másnap azonban, amikor a törvényszék kiküldöttjei megjelentek, a hivatalos bonczolás alkalmával meglepő fölfedezésre jutottak. A két öreget előbb agyonverték, azután pedig rájuk gyújtották a szobát, hogy a gyilkosság gyanúját elhárítsák. Az ez alapon megindított vizsgálat során kiderült az is, hogy a két öreg rablógyilkosságnak esett áldozatul amennyiben eltűnt a Blaszovánék házából egy kis kézi vasszekrény is, melyben Blaszován a pénzét szokta tartogatni. A bonczoló orvosok a két holttest fején mély vágásokat találtak, amelyek már magukban véve is előidézték a halált.

A nyomozás során a büntény elkövetésével egy **Damián Miklós** nevű emberre hárult a gyanú, akinek a felesége a Blaszovánék szolgálatában állott. Ennélfogva ez az asszony tudta, hogy az öregnél nagyobb összeg pénz volt. Ez a feltételezés nem is volt alaptalan, mert a megjelent házkutatás alkalmával megtalálták **Damián**éknál az eltűnt pénzeszekrényt, mire **Damián** bevallotta, hogy a gyilkosságot ő és testvére, a meg csak 20 éves **Damián Illés** követték el **Damián Miklós** biztatására olyképpen, hogy az asszony által ellopott kulcs segítségével az ajtót felnyitották és így a két öreget észrevétlenül álmukban lepték meg és verték agyon. A mikor pedig véres munkájukat befejezték, az ágyat, amelyben a két áldozat feküdt, petroliummal leöntötték és meggyújtották. A gyilkosokat, valamint a felbujtó asszonyt letartóztatták.

Törvénykezés.

Elítelt pénzhamisítók. **Komlósi Mihály** helybeli születésű 46 éves csizmadia mester és társa magánokirat hamisítás büntetével voltak vádolva, — s így **Komlósi Mihály** 6 havi börtönre s 20 korona pénzbüntetésre. — **Vásári Mihályné** **Király Zsuzsanna** helybeli 76 éves nő pedig mind büntetését 14 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélték. A bűnök az volt, hogy 1904. év április hó 19-én a hajdu-megyei népbank mint szövetkezetenél felvett 120 koronás kötvényen az özvegy **Szilágyi Istvánné** **Barla Julianna** nevét hamisították. Mindkét elítelt föllebezett.

Akit a czigány megölelt. **Molnár Sámuel** kabai születésű 30 éves zenész lopás büntetéseért 7 havi börtönre ítéltetett,

mert az 1904. november 26-án éjjel az utcán addig ölegette **Bari Antal** földesi lakos kovácsmestert, ki nagyon ittas volt, míg a zsebében levő börtörzát, melyben 370 korona készpénz volt, magához kavartotta. A kiölelt pénztárcazt másnap nála hiány nélkül megtalálták s így kára sértettnek nem lett.

Tolvaj suhanc. **Fekete Péter** helybeli születésű 14 éves olajütőbeli suhancot lopás vétségéért 21 napi elzárásra ítélte a törvényszék, mert az 1904. év szeptember 14-én **Vanderlich András** lakásába álkulcs segítségével bemont s onnan 22 korona értékű arany gyűrűt ellopott. Felebbezett.

Harapós talpigás. **T. Szabó József** helybeli talpigás 37 éves, hatóság elleni erőszak büntetéseért 3 havi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítéltetett, mert az 1904. augusztus 13-án éjjel a rendőrök felszólítására a helyett, hogy engedelmeskedett volna, velők dulakodott és tetteleg bántalmazta is őket, **Varga István** őrsparancsnok egyik újat meg is harapta, vádlott ittaságával védekezett. Az ítélt talpigás felebbezett.

REGÉNY-CSARNOK.

Rablótanya a rengetegben.

[Regény.]

57.

(Orosz eredetiből.)

A gyilkos szoba titka.

Valaki lopózkodott a szobácskához. Könnyed, óvatos léptek hallatszottak. Talán **Katinka** volna?

Vladimir szive hangosabban dobogott. Odakint elcsendesedett minden.

Csak az ablak zörgött és a letöredezett galyak puffanása hallatszott az erdőből. Most valami kéz tapogatódzott a szoba ajtaján.

A rendőr mozdulatlanul hallgatott, csak a hallási idegei feszültek meg a végsőkig.

Ki jön hát? **Katinka**-e vagy pedig a — gyilkosok?

Még sem akart jelt adni, bár halkán kopogtak az ajtón. Hadd higgyék, hogy már mélyen alszom.

Nem válaszolt! Hanem a kopogást megismételték, most már erősebben.

Katinka volna? Neki mégis csak ajtót kell nyitni.

Már felakart állani, ajtót akart nyitni, midőn kívülről rövid, dörmögő hang ütődött a fülébe. Végig borzongott a teste; tehát nem **Katinka** jött a szabadítására. A durva hangról megösmerte a gyanus ficzkót, a **Katinka** muszájvölegényét. Ez a gonosz képű **Péter** látrázkodott odakint, amikor már régen le kellett volna feküdnie. Tehát kezdődik az élethalálharcra a játék... Természetesen e kopogtatásra sem válaszolt; hanem most már vadult erővel és nehéz ökökkel dübögött a ficzkó is az ajtón. Úgy látszik, hogy más fufanghoz folyamodott. **Bogdán Vladimir** a jobbkezebe fogta a revolvert.

— No, várj csak ficzkó!

Péter rekedten kiáltotta.

— Hej! kelj fel! Baj van!

Vladimir a végsőkre is elhatározta magát, hogy gyorsan fog végezni és felnyitja az ajtót, bár maga van a ficzkó, bár a czinkostársa is ott lappang, szembe száll velők.

Ekkor hirtelen valami váratlan esemény jött közbe,

Vladimir — az ágyzéléről felemelkedvén — jobb lábával a semmibe lépett és még mielőtt eszmélkedhetett volna, lezuhant a mélységbe.

Hosszan, rémleteset sikoltott. Azután fejével valami kőfalnak ütődött és elvesztette az eszméletét.

A ré

Katinka

reszkető tagokk

Atyja az

asztal mellett r

lantott leányara

— No, a s

— Igen a

— Miféle

tottál?

— Én ne

atyám, miért is

— Már p

— Akkor

aludni! Későre

Az öreg r

neki, hogy a lá

kezet, mint n

szuete lépezőn

reteszelte az

magát és kezét

sírásra fakadt.

sietett, halgat

szájához nyom

zokogását. Még

igy nyögdecselt

— Mi les

házunkban; his

tanakodnak. Az

Péterrel közöse

Vladimirhan is

és most elakar

élek, megakadá

A lányka

totta és úgy ké

lyosan sutogta

— Mind v

egy, ha még ol

innét távozni k

kkló vihar kor

mintha ebben s

feküdnének.

Innét az a

óra óta ott ör

a gyertyavilág

hogy apjának v

a kivilágított a

Egyszer es

hoz vezető lépe

kan lopózkodó

szantás hallatsz

a lélegzetét is

borrá vált volna

mulva ismét re

ember, a ki szo

tosan, ismét táv

Katinka mélyen

Ter

Schvarcz E. debrec

Készár vál

1905. októberi

1905. áprilisi b

májusi

októberi

1905. áprilisi r

októberi

1905. áprilisi z

1905. májusi t

juliusi

szeptem

1905. auguszt

A rémséges éjszaka.

Katinka a fiatal embertől távozván, reszkető tagokkal tért vissza az ivó-zobába, Atyja az egyik üvegekkel megrakott asztal mellett rakosgatott. Gyanakodva pislantott leányára:

— No, a szobájába vezetted az idegent?

— Igen apám!

— Mitéle sikoltás volt az? Te sikítottál?

— Én nem hallottam semmit; de atyám, miért is sikítottam volna?

— Már pedig én úgy hallottam...

— Akkor álmodtál! Én is megyek aludni! Későre az idő. Jó éjszakát apám!

Az öreg nem tartóztatta; de feltűnt neki, hogy a lánya most nem fogott vele kezét, mint maskor. A lányka az öreg szuette lépcsőn feltapogott, alig ért fel, be reteszelt az ajtót, aztán a székre dobta magát és kezét arcához szorítván görcsös sírásra fakadt. Majd felugrott, az ajtóhoz sietett, halgatódzni kezdett és kezét a szájához nyomta, hogy visszafojtsa feltörő zokogását. Még a hideg is rázta, miközben így nyögdécselt.

— Mi lesz belőle, ha itt marad a házunkban; hiszen odalent az elpusztításán tanakodnak. Az apám keze is véres a Péterrel közösen végrehajtott gyilkosságtól. Vladimirhan is megsejtették az ellenséget és most elakarják pusztítani. De a mig élek, megakadályozom a czinkosságot.

A lányka az ablakhoz szeladt. Felnyitotta és úgy kémlelt ki az éjszakába. Aggályosan suttogta:

— Mind vadultabb az idő. De mind egy, ha még olyan is a vihar, Vladimirnak innét távozni kell. Még virradat előtt. A kklő vihar korántsem olyan veszedelmes, mintha ebben a házban marad. Csak már fekdünnének.

Innét az ajtóhoz lopódzott. Jó negyedóra óta ott őrködött már a sötétben, mert a gyertyavilágot óvatosságból kioltotta, nehogy apjának vagy Péternek szembeütnék a kivilágított ablak.

Egyszer csak megrecsesent a szobájához vezető lépcső. Valaki óvatosan és halkán lopódzkodott felfelé. Majd durva szuszszantás hallatszott az ajtó elől. Katinka még a lélegzetét is vissza szorította; mintha szorrá vált volna... Néhány perc múlva mulva ismét recsegett a lépcső és az az ember, a ki szobaaajtónál hallgatódzott, óvatosan ismét távozott, abban a hitben, hogy Katinka mélyen alszik.

[Folytatjuk.]

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése. Budapest, 1905. február 22.

Készáru változaslan, határidők lanyhábbak.

1905. októberi buza	17.30.—32
1905. áprilisi buza	19.76.—78
májusi buza	19.54.—56
októberi rozs	13.86.—88
1905. áprilisi rozs	15.42.—44
októberi zab	12.14.—16
1905. áprilisi zab	14.14.—16
1905. májusi tengeri	14.86.—88
juliusi	14.72.—74
szeptemberi tengeri	
1905. augusztusi repeze	22.40.—50

A Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet

IX. évtársulatába beiratkozások és felvételek **mulasztási illeték felszámítása nélkül** február hó végéig eszközölhetők.

A szövetkezet tagjainak a legutóbbi négy évi ciklus alatt 72611 K 44 f. hasznot eredményezett, melylyel a törzsbetétek **teljes 6% kamatoztatását** biztosította.

Nyolczéves törlesztéses jelzálogi, valamint személyi hitelre kiadott kölcsöneit a közönség meglepően nagy mértékben veszi igénybe.

A kölcsönkamatoknak a heti betétekkel egyszerre s egy összegben lehetővé tett fizetése, továbbá **az utólagos kamat elszámolással engedélyezett kölcsönök** a hiteltkereső közönség nagy kényelmére és előnyére szolgálnak.

Az igazgatóság legújabb határozata szerint 2000 koronán felül kölcsönöknél a 6% kamaton **tul semminemű kezelési illeték nem számíttatik**, valamint elhárított a betevők azon hátránya, hogy felszámolt betéteiket a rendes közgyűlés megtartásáig gyümölcsözetlenül visszatartották, amennyiben az igazgatóság határozata szerint **ezután a felszámolt évtársulat betétei után a kifizetésig kamat megtérítést fog nyújtatni.**

Bejelentések a IX. évtársulatba naponként 9-től 12-ig, délután 3—5-ig eszközölhetők az intézet Piacz-utca 83. szám alatt levő hivatali helyiségében.

Okleveles tanítónő

német, franczia, angol, zongora, rajz órát ad akár házhoz megy. akár saját lakásán.

Ha házhoz megy

óránként 80 fillér

máskülönbben 60 fillér.

Értekezhetni lehet Nap-utca 13. sz. alatt **Deák Józsefnénál.**

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Báli idényre

Selymek

Victóra Messaline, Luissienne

Selyem batist

minden színben.

Schnek Mózes

mészáros

Miklós-utca 1., (Czégely-ház.)

Értesíti a n. é. közönséget, hogy

mészárszékében

az **orthodox kóserhus** pontos kimérésben és állandóan **friss minőségben** kapható.

Női divattermünket

ujjonnan szervezve

Mme Biró L.

fővárosi női szabó mester vezetése alatt f. év

Márczius hó 1-én

nyitjuk meg.

Megrendeléseket a tavaszi szezonra érkezett ujdonságokból már is elfogadunk.

Kiváló tisztelettel

Bosznay J. és Társa

női divat áruháza.

Eladó ház

A főpiacchoz egészen közel levő mellék utcában egy

teljesen modern, öt szobát és hozzá tartozó mellék helyiségeket, továbbá külön

udvari két szobát és konyhát

magában foglaló ház, melynek udvarán istállónak is használható külön álló épület és jó i.ó vizű kút is van,

kedvező fizetési feltételek mellett szabad kézből **eladó.** Czim megtudható e lap kiadóhivatalában.

Nincs többé szobafüst!!!

Minden kéményt megjavít a

John-féle szab. kéménytoldó

füst és szelelést szabályozó készülék.

220.000 drb. használatban. — Meggátolja a füstzaklatásokat, eltávolítja az árnyékszék büzt, növeli a kémény huzatát.

Leszállított olcsó áron kapható

Lukács Vilmosnál Debreczen, Hatvan-u. 5.

cement-, burkolati-, Eternit Aszbest-pala és mindennemű tetőfedési vállalat.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

1 üveg *Ermelléki ó* 24 kr., 1 üveg *Ezerjó ó* 24 kr., 1 üveg *Rizling 4 éves* 32 kr., 1 üveg *Villányi siller ó* 26 kr., 1/2 liter *Jamaika rum* 40 kr., 1 dkg. *Császárkeverék tea* 5 kr., 1 üveg *Finom gyógycognac* 10, 25, 35, 45, 55, 75, 1.—, 1'25, 1'50, 2.—, 1 kg. *Nagyszemű szilva* 10 kr., 1 kg. *Házi lekvár* 20 kr., 1 liter *Petroleum* 16 kr., 1 doboz *Király pemete-fübonbon* 10 kr., 10 dkg. *Törmelék csokoládé* 10 kr., 1 kg. *4 fajtából vegyített kávé* 1'20 kr., 100 kg. *Száraz esztőgyfa* 1 frt. *Merkli Ferencz*nél, *Füvészkert-u. 14. sz.* Telefon 374 sz.

1 kg. szép *mazsola* 36 kr. 1 kg. *papir héjú dió* 20 kr. 1 kg. *boszniai szilva* 10 kr. 1 kg. *családi kávé* 1 frt 20 kr. *Kertész Miklós fűszer üzletében*, *Csapó-u. és kenyér piac sarkán.*

Ora javítás szakszerűen és olcsóbban mint bárhol csak is *Kurián Gyula* órásnál *Debreczen, Piacz-u. 42.*

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb *czukorka*, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (*Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében*) *Budai czukrászda, Jósá és Jóna drogueriájában.*

Folyóiratok, hetilapok, naptárak és mindenféle könyveket legjobb kötésekben jutányosan készít **Antalfy Ferencz** könyvkötő díszműves *Piacz-u. 31.*

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csak is *Kurián Gyula* órák és ékszereknél *Debreczen, Piacz-utca 42.*

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, *javítását és évi gondozását legjuttányosabban és jótállás mellett* eszközli **Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata** *Kossuth-utca 1. szám*

(az udvarban.) *Villamos felszerelések, zselé-lámpák, kerékpárok és alkatrészek* raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefon-szám 168.

Petrezselymet, répát, vérpiros *czéklát* jutányosan, *vörös hagymát* 22 koronáért szállítok. *Grosz Jenő* *Arad, Wesselényi u. 52.*

Egy ügyes fűszer kereskedő segéd azonnali belépésre keresetnek *Roth Antal fűszer-és csemege üzletében.*

1 db. **gázizzótest** kiváló finom **16 és 25 kr.** 1 db. *gázlámpaüveg*, legjobb **12 kr.** 1 db. *gázongyújtó* **50 kr.** 1 *garnitur szeszéző* mely bármily *petroleum lámpára* alkalmazható, *gázfényvel ég, nem füstöl, nem kormoz és nem veszélyes* **3 frt.** Kapható *Merkli Ferencz*nél *Füvészkert-u. 14. sz.* Telefon 374. sz.

Kiadó *Morgó-utca 19. sz. a. május 1-től* szép, modern két szoba, előszoba, konyha, *spaizból álló udvari lakás.* Ugyanott egy eredeti *Singer varrógép* olcsón eladó.

10 hektoliter ujléai bor eladó *Homok-utca 137. szám.*

Tanuló fölvetetik *Ullmann Salamon fűszer üzletében Piacz-u. 70.*

Csillag-utca 35, 37, 38 és 40 számú új adómentes házak *elköltözés miatt kedvező feltételek mellett* eladók. Értekezhetni *Könyvtelep 31. szám.* (az *olajútó* mellett) a tulajdonossal.

Egy régi biztosító társaságnál intelligens uri ember *üzletszerzői minőségben — fix fizetéssel — és egyéb javadalommal* azonnal állást nyerhet. *Czím a kiadóhivatalban.*

Egy tőzsde megvételre kerestetik. *Czím a kiadóhivatalban.*

Új iparág Debreczenben.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helyben **Piacz utca 50. szám** alatt *nagyszabású*

Nap- és esernyő üzletet

nyitottam.

Saját műhelyemben készítek minden e szakba vágó **ernyőt** u. m. **toilette-, disz-, En tout cats, színes nap- és esernyőt** ugyszintén **érfi ernyőt** minden kivitelben. — *Javításokat és áthuzásokat* olcsón és pontosan készítek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel

MERKLER SOMA

Piacz utca 50. szám. (A megyeház mellett.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. figyelmét arra a körülményre *előhívni, miszerint 15 év óta* fennálló

czipő üzletemet

kiterjesztetem, hogy ne csak a rendelő közönség kapjon jó és izléses kivitelű árut, de a vevő közönség is. Ezért hitároztam el, hogy állandóan nagy raktárt tartok **saját készítményű férfi-, női- és gyermek czipőkből**, mely ár tekintetében — *kedvező anyag-bevásárlásaimmal fogva —* bármely külföldről behozott siány árunál nem csak **nem drágábbak**, de tartósság és kivitel tekintetében azokat jóval fölülmulják.

A közelgő tavaszi időnyre *dus raktárral* állok a n. é. közönség rendelkezésére. *Bzom a nagyérdemű közönség eddig tanusított jó indulatában, hogy új vállalatomban is támogatni fog.* Bizalmukat mint eddig, jó és pontos munkámmal kívánom kiérdemelni.

Állításom valódiságáról meggyőződést szerzendő, méltóztassanak nállam egy próba vásárlást eszközölni.

Kiváló tisztelettel:

◀ CZICZÓ LAJOS ▶

czipész-mester, Piacz-utca 12. szám. (Stenczinger-ház.)

Louison selyem 55 és 69 kr.

Csak rövid ideig tart.

Minden elfogadható árban lesznek eladva **női ruhaszövetek** és mindennemű **rőfös és rövidáru cikkek.**

Siessenek vásárolni.

Maradék áruháza

Piacz-utca 19. szám. (Tisza palotával szemben.)

Blous selymek igen olcsók.